

TISKOVÁ ZPRÁVA

K biologii savců patří jejich pohyb v krajině. Jde jednak o pravidelné přesuny za potravou, mezi letními stanovišti a zimovišti, na říjiště apod. Zároveň díky pohybům mohou populace mj. kompenzovat lokální ztráty, zdrojové části populace mohou kompenzovat ztráty v méně příznivých podmínkách a na okrajích areálu rozšíření.

„V důsledku lidské činnosti dochází k zásadním změnám krajinného pokryvu. Rozsáhlé oblasti jsou využívány natolik intenzivně, že se stávají neobyvatelné pro řadu druhů živočichů. V našem kraji liniové stavby (zejména dálnice, silnice I. tř., železnice) jsou pro živočichy nepřekonatelnými bariérami. Areály rozšíření mnoha velkých savců se tak zmenšují a rozpadají do stále menších a vzájemně izolovaných ostrovů. Tento jev, nazývaný fragmentace krajiny/ stanovišť/populací, představuje zásadní faktor ohrožení pro mnoho druhů živočichů, které z krajiny postupně mizí. Fragmentací krajiny jsou v našich podmínkách postiženy zejména všechny tři druhy velkých šelem (vlk, rys a medvěd), z původních druhů kopytníků pak především los evropský a jelen evropský,“ sděluje náměstek hejtmana Kraje Vysočina Ing. Lukáš Vlček pro oblast lesního a vodního hospodářství, zemědělství a životního prostředí.

Například populace losa evropského je dnes bezprostředně ohrožena vyhynutím. Jeho současná populace v oblasti Třeboňska a Šumavy je existenčně závislá na doplňování migrujícími jedinci z Polska mj. přes Kraj Vysočina. Dálnice a další bariéry v kraji však komplikují pohyb losů krajinou a jejich počet tak dlouhodobě klesá.

Negativní vliv dálnic na migrující zvířata dobře demonstruje příběh mladého losího býka, který na své cestě ze severu narazil u Humpolce na dálnici D1. Los se po tři dny marně snažil najít průchod přes dálnici. Los se proto chystal dálnici přeběhnout. Za této situace bylo jediným možným řešením losa uspat a převézt traktorem na druhou stranu dálnice. Po probuzení los pak pokračoval směrem do jižních Čech.

Ein Projekt aus dem Programm INTERREG V-A Österreich-Tschechische Republik für die Programmperiode 2014-2020

Fragmentace krajiny ohrožuje existenci losa evropského v ČR (zdroj AOPK ČR)

Prevenčí proti fragmentaci přírodních stanovišť je koncept ekologických sítí, který nahrazuje v člověkem obývané krajině původní funkce krajiny, propojení jednotlivých částí populací do životaschopného celku. Dolní Rakousko, Jihočeský, Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina představují oblast, kudy procházejí významné migrační koridory a kde se potkávají různé populace.

„Kraj Vysočina je z hlediska migrací velkých savců velmi významnou oblastí, zároveň jde však o hustě osídlenou a intenzivně využívanou krajinu, která je navíc členěná řadou významných migračních bariér. Zásadním úkolem pro zajištění populací velkých savců je identifikace hlavních migračních koridorů a jejich ochrana. Proto se Kraj Vysočina připojil jako partner do mezinárodního projektu ConNat, jehož cílem je dosáhnout vzájemného propojení migračních koridorů velkých savců a vytvořit podklady pro jejich ochranu. Jako cílový druh pro propojení migračních koridorů byl zvolen jelen evropský, který svými nároky zastřešuje nároky dalších druhů velkých savců, jako losa evropského, rysa ostrovida nebo vlka obecného“⁴⁴, doplňuje náměstek hejtmána Ing. Lukáš Vlček.

Biotop velkých savců je z důvodu potřeby diferencované ochrany vnitřně členěna na jádrová území (oblasti, které umožňují rozmnožování cílových druhů), migrační koridory (propojují jádrová území tak, aby umožnily dlouhodobé přežití populací) a kritická místa (místa na migračních koridorech, kde je průchodnost biotopu významně omezena, nebo ohrožena).

Jádrová území a migrační koridory vymezovali kolegové z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Kraj Vysočina se pak v rámci projektu ConNat zaměřil na kritická místa, na jejich identifikaci a návrh opatření k jejich ochraně, ke zlepšení průchodnosti pro velké savce a na ochranu velkých savců při překonávání kritických míst.

Závěrem dodává náměstek hejtmána Ing. Lukáš Vlček: „V rámci Kraje Vysočina jsme identifikovali 26 kritických míst a navrhli na nich různé typy opatření. Návrhy na ochranu a zlepšování prostupnosti kritických míst (KM) migračních koridorů zvláště chráněných druhů velkých savců jsou obsahem karet kritických míst. Karta obsahuje mapu s umístěním kritického místa, jeho popis, zhodnocení z hlediska migrací, soupis migračních bariér a návrhy opatření na zvýšení průchodnosti pro velké savce (vč. např. omezení střetů s vozidly apod.).“

Karty a další podklady zveřejňujeme na internetových stránkách Kraje Vysočina (<https://www.kr-vysocina.cz/doporuceni-na-ochranu-a-zlepsovani-prostupnosti-kriticky-ch-mist-km-migracnich-koridoru-zvlaste-chranenych-druhu-velkych-savcu/d-4106483/p1=100382>)

Ing. Jan Joneš, oddělení rozvoje a podpory životního prostředí
Odbor životního prostředí a zemědělství

Ein Projekt aus dem Programm INTERREG V-A Österreich-Tschechische Republik für die Programmperiode 2014-2020

EUROPEAN UNION

NATURLAND NIEDERÖSTERREICH
Energieartig, Vielfalt, Schützenswert

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

ÖSTERREICHISCHE
BUNDESFORSTE

INSTITUTE
OF BOTANY CAS

BOKUI

